

Haggay

(Haggai)

Hay A'at Tuwen Liblu

Hidin limay gahut ta tulumpulut waluy tawon ot ahi miyayyam hi Jesu Kristu (538 B.C.) ya nan ap'apu hi ad Persia an hi Sayrus ya inabulutna ta mumbangngaddah ad Jerusalem nadan Judyu an inyen nadan i Babilon hi bobleda hidin inabakdah ad Judah mu hidin inabak damdaman nadan i Persia nadan i Babilon ot middumda nan pun'ap'apuan di ad Persia. Ta hidin numbangngadda nadan Judyu hi bobleda ot ihipunda an mangiphod hinan napa"ih an Templo. Mu agge nadne ya way ohaon hay balenay iyamma ya nan intanomnay ipapto'na.

Mu indani ta nala"uh di himpulut limay (15) tawon ya nadadag nadan intanomda ta kulang di anonda an gapu ta aggeda ginibbu an mangiphod hinan Templo ya namama te inwalongda an munhilbin Apu Dios.

Ta hay nitudo' ituwen liblu ya nan impa'innilan Apu Dios i Haggay an ibaganah nadan tatagu ya ta'on on hinadan ap'apuda. Ta hidin limay gahut ta baintiy tawon ot ahi miyayyam hi Jesu Kristu (520 B.C.) ya imbagan Haggay hinadan tatagu nan opat an impa'innilan Apu Dios i hiya. Ya hay namangulu ya imbaganah nadan tatagu ta iphodda nan napa"ih an Templo. Ya inun'unudda mohpe ta inlugida bon iyamma nan Templo. Ya nan mi'adwa ya minahmahana hi'on nganne i diday nanigoh nan a'at nan Temploh din hopapna ya hi'on nganney panigoda i diyen hiyah niyamma an Templo. Ya nan mi'atlu ya impa'innilan Apu Dios nan gapunah adina pangabulutan hinadan idawatdan hiya. Ot ibagan bon Apu Dios an wagahana dida hinan eda umun'unudan i hiya. Ya na'en mi'apat ya hay nangipa'innilaana an hi Serubbabel di mun'ap'apu.

Hay Nitudo' Ituwen Liblu

1. Nan namangulun impa'innilan Apu Dios i Haggay (Haggay 1:1-15)
2. Nan ni'adwa an impa'innilan Apu Dios i Haggay (Haggay 2:1-9)
3. Nan ni'atlu an impa'innilan Apu Dios i Haggay (Haggay 2:10-19)
4. Nan ni'apat an impa'innilan Apu Dios i Haggay (Haggay 2:20-23)

Hay Impa'innilan Apu Dios I Haggay Hi Gapunah Punligligatanda

1 ¹Hidin namangulun algo hinan mi'anom an bulan^a hidin mi'adwah tawon hi numpatulun Darius hi ad Persia^b ya impa'innilan Apu Dios i ha'on an hi Haggay an propeta nan pinhodna an ibaga' hinan gobelnador hi ad Judah an hi Serubbabel an imbabalen Sealtiel ya nan nabaktun padi an hi Joshua an imbabalen Jehosadak. ²Ot ibaga' i dida nan inalín nan ongal di abalinanan Dios an alyonay, Datuwen tatagu di mangali hi agge ni' nadatngan nan pangiphodandah nan Templo an pundayawanyu i ha'on.

³Ya himmapit boh Apu Dios i ha'on an hi Haggay ta ibaga' hinadan tatagu nan impa'innilana an alyonay, ⁴Tanganu on manu i da'yu te numpangapya ayuh nun'ahamad an babaleyu ya wan nunnanong an napa"ih nan Templo.

⁵Ya inalín bon nan ongal di abalinana an Dios di, Undan adiyu imatunan nan ma'ma'at i da'yu ⁶an ta'on on dakol di intanomyu mu kittang han apitonyu? Ya manu te mangan ayu mu adi ayu mabhug ya wada boy inumonyu mu adi ayu ma'inuman. Ya waday ilubungyu mu maktol ayu damdama. Ya mi'bo'la ayu mu adi umdah pangalanyuh itanudyu.

⁷Ya innayun bon nan ongal di abalinanan Dios an alyon di, Undan adiyu nimpe imatunan nan ma'ma'at i da'yu. ⁸Ot hay atonyu ya ume ayuh muyung ta ekayu mangalah kayiw ta iphodyu nan Templo ta ha'on di dayawonyu te athidiy pinhod'u.

⁹Hay namnamaonyu ya dakol di apitonyu mu indani ta tigonyu an hitun punggapasanyu ya kittang di gapasonyu. Ya indani bo ta iyanamutyu ya iyabulut'u ta malu'lu'da. Manu'e hi athidiy ma'at ya nunnanong othadi an napa"ih nan Templo yaden way oha i da'yu on hay balenay pun'iyamma. Ha'on an ongal di abalinanan Dios di mangalin tuwe. ¹⁰Ta hiya nan ta'on on ha' dulnu ya agge' impa'ali ta adi mo humangoy itanomyu. ¹¹Ya magana' nadan muyung ya nadan nun'atanoman hi wit ya barley ya ta'on on nadan nun'atanoman hi greyp ya olibo ya an namin nadan tinanományu ta ma'agangan ayu ya ta'on on nadan animalyu te madadag an namin nadan nablayanyu.

Hay Nangun'unudan Nadan Tatagu I Apu Dios

¹²Ya inunud mohpen nan imbabalen Sealtiel an hi Serubbabel ya nan nabaktu an padi an imbabalen Jehosadak an hi Joshua ya nadan tatagu nan impa'innilan Apu Dios i ha'on an hi Haggay. Ta nalmuy takutda an adi mangunud i Apu Dios ta wan hiyay dayawonda.

¹³Ya inalín bon Apu Dios i ha'on an hi Haggay di, Ibagam hinadan tatagu an wadawadaa' an bumoddang i da'yu. Ha'on an Dios di mangalin tuwe.

^a 1:1 Nan namangulun algo hinan mi'anom an bulan ya August 29 i dita'u. ^b 1:1 Nan boble hi ad Persia ya hidiye nan hi ad Iraq hi ad uwani.

¹⁴Ot idat Apu Dios nan ongal an naminhod nan gobelnador hi ad Judah an hi Serubbabel ya nan nabaktu an padi an hi Joshua ya nadan tatagu an mangiphod hinan Templo. Ta inhipunda mo an muntamuh nan Templon nan ongal di abalinanan Dios ¹⁵hidin mi'abaintit opat (24) an algo hinan mi'anom an bulan^e i diyen mi'adwah tawon hi numpatulan Darius.

Nan Mi'adwa An Impa'innilan Apu Dios I Haggay

2 ¹Ya hidin mi'abaintit ohay (21) algo hinan mi'apituh bulan^d i diyen tawon ya imbagan bon Apu Dios i ha'on an alyonay, ²Mahmaham hinan gobelnador hi ad Judah an hi Serubbabel ya nan nabaktun padi an hi Joshua ya an namin nadan tatagu an alyom i dida di, ³On wada i da'yu ha nanigoh amaphod din namangulun Templo? Ya nganney punnomnomyu hinan iyam'ammayuh ad uwani? Ma'id ha mapto' ya hay panigoyu ya ma'id ha iyatana. ⁴Mu ta'on hi athidi ya pabikahom di nomnommu Serubbabel ya he"a Joshua ya an namin ayun tatagu te ha'on an ongal di abalinanan Dios ya wadawadaa' an bumoddang i da'yu. ⁵Hiyah tuwey imbaga' hinadan a'ammodyuh din impangulu' didah nakakandah ad Egypt. Ot hiya nan adi ayu tumakut ot wadaa' i da'yu.

⁶Ya inalin bon nan ongal di abalinanan Dios di, Adi madne ya iwagot'uh ad lagud ya tun luta ya ta'on on nan baybay.^e ⁷Ya paddungnay iwagot'u boy pun'ap'apuwan di tataguh abobboble ta way atondan mangiyalih nadan kinadangyanda ta wadan namin nadan mahapul hinan Templo. ⁸Ot ma'at danae te ha"on an ongal di abalinanan Dios di ud bagi hi an namin an kinadangyan hi abobboble an ta'on on nadan silber ya balitu'. ⁹Ot nan amaphod tun miyamma an Templo ya ipohpohodna mu nan a'atna handi. Ya palinggopo' boh tuwen boble. Ha"on an ongal di abalinanan Dios di nangalin tuwe.

Nan Mi'atlu An Impa'innilan Apu Dios I Haggay

¹⁰Hidin mi'abaintit opat (24) an algo hinan mi'ahiyam an bulan^f i diye damdama an mi'adwah tawon hi numpatulan Darius ya impa'innilan bon Apu Dios i ha"on an propeta ¹¹nan pinhodna an ibaga' hinadan padi an alyonay, Mahmaham hinadan padi hi'on nganney alyon nan tugun.

¹²Ta inali' hinadan padi di, Alyon Apu Dios di nomnomnomyu hi'on waha tagu hi gin'uhana hinan inlubungna ha dotag an ni'nong i ha"on ya alina'eh nida"om hidiyen nigu'uhana hi tinapay onu nan udum an

^e 1:15 Nan mi'abaintit opat (24) an algoh nan mi'anom an bulan ya September 21 i dita'u. ^d 2:1 Nan mi'abaintit ohan algoh nan mi'apituh bulan ya October 17 i dita'u.

^e 2:6 Hebrew 12:26 ^f 2:10 Nan mi'abaintit opat an algo hinan mi'ahiyam an bulan ya December 18 i dita'u.

makan onu ma'inum onu lanan di olibo ya nganney punnomnomyu? On ta'on on dadiyen nida'omana ya niyappit mo bo i ha'on?

Ya timbal nadan padi ya alyonday, Adi.

¹³Ot alyo' an hi Haggay di, Onha waha taguh dinapanay adol di nate ya on adi ma'abulut nadan makan an dapaona?

Ya alyon bon nadan padi di, O adi.

¹⁴Ot alyo' di, Ot atbohdi an nadan tataguh tun boble ya adida mibilang hi malinis an gapuh nadan adi maphod an pangiy'e'eda ta hidiye nan an namin di atonda ya an namin di idawatda ya mibilang hi nalugit. ¹⁵Ot hiya nan nomnomonyun namin nadan hinolholtapyu handi ta ingganah nan nangilugiyanyu an mangiphod hinan Templo. ¹⁶Te hay na'na'at ya nan namnamaonyu an baintiy (20) langgut di apitonyu ya onnot himpulu (10) ya abuh. Ya nan namnamaonyu an nabongley (50) galon an ma'inum ya baintiy (20) galon ya abuh di pumbalinana. ¹⁷Ya dinadag bon Apu Dios nadan intanomyu ta bumu'utda ya madalalluda ta ma'id ha hilbin di nablayanyu mu hiya damdama an agegeyu imbangngad an mangun'unud i hiya. Hiya an Dios di mangalin tuwe.

¹⁸Ot alyon Apu Dios di, Ad uwani an mi'abaintit opat (24) di algo hinan mi'ahiyam an bulan ya nomnomnomonyu an ituwen algo di nagibbuhan nan ipabunan nan Templo. ¹⁹Te mihipun hi ad uwani ya wagahan da'yu i ha'on an ta'on on ma'id ha wit hi mihok hi nabati hinadan alangyu ya agge ni' bimmungay intanomyu an greyp ya fig ya pomegranet ya olibo.

Nan Mi'apat An Impa'innilan Apu Dios I Haggay

²⁰Ya ituwen pidwanah himmapitan Apu Dios i ha'on an hi Haggay hidin mi'abaintit opat (24) di algo i diyen mi'ahiyam an bulan ya alyonay, ²¹Ibagam hinan gobelnador an hi Serubbabel an iwagot'uh ad lagud ya tun luta. ²²Ya nun'aan'u nadan patul hinan pun'ap'apuwanda. Ya dadago' nadan kalesa an usalondah gubat ya ta'on on nadan kabayuda. Ya nada'en titindaluda ya dida dida on numpapatteda. ²³Mu hi Serubbabel e an baal'u ya hitun a'atan datuwe ya hiyay pumbalino' hi ap'apu ta hiyay mi'alig hi singsing'u. Ha'on an ongal di abalinanan Dios di mangalin tuwe.